

Anbefalte kriterier for lokaler til danseundervisning i videregående skole og kulturskoler ved nybygg

anbefalt av NoDa pr. september 2009

- **Størrelse og fasong på dansesaler**

For å kunne gi tilfredsstillende plass for en klasse på inntil 15 elever bør en dansesal være rundt 150 m²- 200m² fritt areal - dvs. ingen søyler eller annet som blokkerer. Fasongen på rommet er viktig – rommet bør være mest mulig kvadratisk. En mer kvadratisk dansesal vil gi læreren bedre oversikt over elevene og dermed også bedre undervisningssituasjonen. Er rommet for smalt vil det hemme den danseriske utviklingen og romforståelse hos elevene.
- **Høyde under tak**

Både av hensyn til luftvolumet i rommet og bevegelsesfrihet for løft, hopp og partnerarbeid bør takhøyden være minimum 1 meter høyere enn vanlig takhøyde, det vil si minimum 340cm – gjerne høyere.
- **Gulv**

Riktig svikt og spenst i gulvet samt overflatebehandling er av helt avgjørende betydning for en dansesal. Først og fremst vil et godt gulv redusere forekomsten av belastningsskader. I tillegg vil et gulv som er godt å danse på gi trygghet til å bevege seg stort og å prøve ut og repetere momenter. Gulvet må være helt plant og uten glipper så en ikke risikerer vridninger eller overtråkk. Gulvet kan enten lages som en fjærende konstruksjon eller en kan anskaffe et ferdig gulv som for eksempel Harlequin Activity¹ eller Liberty. Skal gulvet brukes til bl.a. ballett må det legges dansematte, for eksempel Harlequin Studio 3mm. Riktig friksjon er avgjørende for utvikling av god danseteknikk og for å unngå skader. For dansematte i studio kan anbefales grå farge. Dersom dansesal har tregulv, vær oppmerksom på overflatebehandling og renholdsrutiner. Ta kontakt med fagfolk på dette området.
- **Speil**

Det anbefales å definere en front i rommet og at denne veggen har speil. På de øvrige tre veggene kan det anbefales barrer og på en av sideveggene speil. Høyde på speil min. 250 cm. Man bør kunne tildekke speilene med gardin eller lignende. Ved montering av speil er det svært viktig at speilene monteres absolutt vertikalt og helt plant i forhold til hverandre, da det ellers blir brudd i linjene i kroppen i skjøten mellom to speil.
Operaen: høyde på speil i ballettsaler er 330 cm.
- **Barrer**

Barrer utsettes for hard belastning og må derfor festes meget solid og fortrinnsvis kun i vegg for å unngå støtteben som danserne kan slå borti og skade seg på. Det kan være hensiktsmessig å montere to parallelle høyder på barrene. Sjekk at høyde på barren og avstand til vegg er optimal for brukergruppen.
- **Ventilasjon og temperatur**

God ventilasjon er svært viktig og det bør være god kapasitet på tilluft uten følbare trekk. Temperaturen i områder der danseelever trener og oppholder seg i treningsklær bør ligge noen grader høyere enn det som er normalen for vanlige oppholdsrom /kontorlokaler.
Operaen: Ballettsalene er programmert slik at temperaturen skal ligge mellom 23-26 grader.

¹ http://products.construction.com/swts_content_files/12534/0850_096466-AME_09.pdf

- **Elektrisk lys/ dagslys.**
Godt lys er viktig både for en god læringssituasjon og for å unngå skader. Det kan være en fordel å kunne regulere (dimme) lys etter behov ift. innhold i undervisningen (det kan for eksempel være ønskelig med lavere lys ved avspenning mm). Rom uten dagslys er ikke gunstig. Vinduer må kunne skjermes mot direkte sollys (eks. gardiner/ persiener/ sotet glass).
- **Audiovisuelt utstyr**
Musikkanlegg med god lyd kvalitet bør plasseres i et av fronthjørnene for å sikre at lærer kan undervise og lede klassen på en effektiv måte.
Anlegg med pitch (hastighetsregulering) som er enkel og hurtig å betjene er et godt hjelpemiddel. Fjernkontroll kan også være nyttig. Tilkoblingsmuligheter til mp3 spillere anbefales.
Videokamera samt DVD spiller med en flatskjerm på veggen er svært gode hjelpemidler i.f.m. danseundervisning og innstudering.
- **Lydisolasjon**
God lydisolasjon mot tilstøtende områder er viktig. Dette for å unngå at undervisningen skal hemmes, enten ved at den forstyrrer andre brukere eller at lyd fra andre rom forstyrrer danseundervisningen. Dette gjelder også saler som kan deles med skyvevegg, men her er det vanskelig å oppnå tilfredsstillende lydisolasjon.
- **Studio som visningssal**
For å kunne anvende studio som visningssal er det viktig med: tilstrekkelig dybde i rommet, tilstrekkelige lyskurser og gjerne med dimmer slik at lys kan reguleres. Det må være mulighet til å blende av eventuelle vinduer og at det er enkelt å transportere stoler og annet nødvendig utstyr inn og ut. Musikkanlegg må ha tilstrekkelig lyd kvalitet for visninger.
- **Oppholdsrom og gåsone**
Gåsoner hvor elever forflytter seg mellom garderobe og dansesal samt i arealer hvor elever oppholder seg i treningsklær mellom klasser, skal ha omtrent samme temperatur som i dansesalen. Slike areal bør være adskilt fra entrésone for å unngå skitt inn i dansesalen. Hvis mulig bør det være nok plass til å varme opp før klasse og tøy ut etterpå, med mindre det finnes andre rom til dette.
- **Garderober**
Romarealet må være tilstrekkelig stort for antall elever som skal benytte garderoben til enhver tid. Dersom det er overlapping med flere klasser må behovene tilpasses deretter.
Det bør være tilstrekkelig med benker, toaletter, vasker og dusjer. Høye kraner i vask er en fordel for å kunne fylle vannflasker. Det bør være god temperatur i garderoben. Det anbefales låsbare skap utenfor dansesal, gjerne i garderobe, for oppbevaring av elevenes klær o.a. En garderobe på 5 x 4 meter rommer omtrent 20 skap av 30 cm bredde hvis en trekker fra areal til dør. Hvis det er lagt opp individuelle låsbare skap, anbefales hengelås så en unngår å styre med tapte nøkler.
- **Lærergarderobe**
Benk eller stoler, låsbare skap, vask. Tilgang egen dusj (som ikke deles med elever). God temperatur.
- **Forberedelsesrom for praktiske dansefag**
I et forberedelsesrom for praktiske dansefag må det være tilstrekkelig plass for å kunne forberede klasse med fysiske øvelser. Det må være lagt til rette slik at man får arbeidsro og det må legges til rette for å kunne bruke audiovisuelt utstyr (musikkanlegg, dvd spiller med skjerm, pc/mac). Skrivebord kan være ønskelig.

- **Kombinasjonsrom**
Ved Kunsthøgskolen i Oslo finnes det et "kombinasjonsrom"; dansestudio – og klasserom som ligger vegg i vegg med hverandre. Klasserommet består av et rom med bord stoler, projektor, skjerm, tavle osv, mens dansestudioet er en litt mindre dansesal. Et slikt kombinasjonsrom kan egne seg godt til teoriundervisning kombinert med praksis f.eks i grunntrening og DIP fagene. Det kan være en løsning å kunne dele av rommene med skillevegg – vær da oppmerksom på lydisolasjonsproblematikken.
- **Oppbevaringsrom**
Det anbefales et låsbart oppbevaringsrom for kostymer, rekvisitter, kulisser og annet utstyr som symaskin, strykebrett, strykejern etc. Størrelse bør tilpasses behovet.
- **Forestillingsscene**
Gjør grundig forarbeid og planlegging før bygging av- eller tilrettelegging for forestillingsscener. For råd, ta kontakt med andre som har egnede scener for dans.

Ressursgruppen for pedagoger i videregående skole takker ballettskolesjef Knut Breder ved Den Norske Opera & Ballett for verdifull informasjon vedrørende kriterier for danselokaler til undervisning.

